

В. В. Габор

Кукуруза Павло

КУКУРУЗА Павло (04. 03. 1896, м. Нова Ушиця, нині смт Хмельн. обл. – 14. 02. 1978, м. Міннеаполіс, шт. Міннесота, похов. у м-ку Бавнд Брук, шт. Нью-Джерсі, США) – видавець, культурно-освітній діяч. Закін. Переяслав. гімназію (1917), навч. у Кам'янець-Поділ. укр. університеті (1918–19), водночас працював у видавництві Поділ. губерн. земства. Був актив. діячем товариства «Просвіта» на Закарпатті, у рідному місті організував її читальню, аматор. драм. гурток, 1918 влас. коштом видав кн. «Лірика, співомовки та байки» С. Руданського накладом 5 тис. прим. тощо. У листопаді 1919 емігрував до Варшави, 1921 – до Праги (один з організаторів та секр. гуртка укр. студентів-пасічників). 1922 переїхав до Ужгорода, де заснував власне видавництво та крайову бджоляр. спілку. Від 1923 видавав та редагував щомісячні ж. «Підкарпатське пчолярство», «Пчолярство», дит. ж. «Пчолка» (від 1924), підручники для пасічників, альманахи і календарі товариства «Просвіта». У видавництві К. побачили світ 89 книг заг. накладом понад 100 тис. прим. (художні твори, шкіл. підручники, наук.-популяр. літ-ра). Співпрацював з [А. Волошином](#), якому допомагав укладати шкіл. читанки та підручники (деякі з них К. видав за власні кошти). 1938–39 – держ. бібліотекар і кер. архіву Карпат. України, брав безпосередню участь в евакуації укр. б-к та архіву крайового уряду з Ужгорода до Хуста. У березні 1939 за участь у нац.-визв. змаганнях закарп. українців заарешт. угор. владою і висланий з території краю. У грудні того ж року звільнений, виїхав до Чехії. 1941–43 – тех. ред. культ.-наук. видавництва Укр. нац. об'єдн. у Празі. 1943–45 перебував у нім. концтаборі в Терезині (Чехія). Після звільнення К. переїхав до Мюнхена, де займався видавн. справою в Укр. тех.-госп. інституті (1945–49). У 1949 емігрував до США, мешкав у Міннеаполісі.

Рекомендована література

1. Гренджа-Донська З. Павло Кукуруза – редактор і видавець (1896–1978) // Календар «Просвіти» на 1996 рік. Уж., 1996;
2. Мушинка М. Син Поділля на Закарпатті: до 100-ліття від дня народж. Павла Кукурузи // Дзвін. 1996. Ч. 9.

Покликання на статтю:

Кукуруза Павло / В. В. Габор // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-51145>. – Останнє поновлення : 1 січ. 2023.

2001-2023 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).